

EUROOPAN PARLAMENTTI

2014 - 2019

Istuntoasiakirja

17.9.2014

B8-0000/2014

LUONNOS PÄÄTÖSLAUSELMAESITYKSEKSI

suullisesti vastattavan kysymyksen B8-0000/2014 johdosta

työjärjestyksen 128 artiklan 5 kohdan mukaisesti

lasten aliravitsemuksesta kehitysmaissa
(2014/2853(RSP))

Linda McAvan
kehitysyhteistyövaliokunnan puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma lasten aliravitsemuksesta kehitysmaissa (2014/2853(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon vuonna 1948 annetun ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja sen 25 artiklan, jossa todetaan, että oikeus ravintoon on osa oikeutta riittävään elintasoon,
- ottaa huomioon taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja erityisesti sen 11 artiklan, jossa tunnustetaan oikeus tyydyttävään elintasoon, joka käsittää riittävän ravinnon, sekä perusoikeus olla vapaa nälästä,
- ottaa huomioon taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen vuonna 2009 hyväksytyn valinnaisen lisäpöytäkirjan, jossa oikeudesta ravintoon tehdään tuomioistuinten toimivaltaan kuuluva oikeus kansainvälisellä tasolla,
- ottaa huomioon lapsen oikeuksista tehdyn yleissopimuksen ja erityisesti sen 24 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja 27 artiklan 3 kohdan,
- ottaa huomioon maailman elintarvikeeturvaa koskevan julistuksen, joka hyväksyttiin FAO:n järjestämässä maailman elintarvikehuippukokouksessa Roomassa vuonna 1996,
- ottaa huomioon FAO:n vuonna 2004 hyväksymät oikeutta ravintoon koskevat suuntaviivat, joissa valtiolle annetaan ohjeita siitä, miten ne panevat oikeutta ravintoon koskevat velvoitteensa täytäntöön,
- ottaa huomioon vuosituhannen kehitystavoitteet ja erityisesti tavoitteen 1 (äärimmäisen nälän ja köyhyyden poistaminen vuoteen 2015 mennessä) sekä tavoitteen 4 (lapsikuolleisuuden vähentäminen),
- ottaa huomioon vuonna 2012 hyväksytyn elintarvikeapu koskevan yleissopimuksen,
- ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle aiheesta ”Humanitaarinen elintarvikeapu” (COM(2010)0126),
- ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle aiheesta ”EU:n poliittinen toimintakehys kehitysmaiden auttamiseksi selviämään elintarvikeeturvaan liittyvistä haasteista” (COM(2010)0127),
- ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle aiheesta ”EU:n lähestymistapa: selviytymiskyvyn kehittäminen hyödyntämällä ruokaturvakriiseistä saatuja kokemuksia” (COM(2012)0586),

- ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle aiheesta ”Ulkomaanavulla parannusta äitien ja lasten ravitsemukseen” (COM(2013)0141),
 - ottaa huomioon antamansa päätöslauselman EU:n poliittisesta toimintakehyksestä kehitysmaiden auttamiseksi selviämään elintarviketurvaan liittyvistä haasteista (P7_TA(2011)0410),
 - ottaa huomioon antamansa päätöslauselman EU:n lähestymistavasta kehitysmaiden selviytymiskyvyn kehittämiseen ja katastrofiriskin vähentämiseen hyödyntämällä ruokaturvakriiseistä saatuja kokemuksia (P7_TA(2013)0578),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 128 artiklan 5 kohdan ja 123 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että lähes miljardi ihmistä näkee edelleen nälkää ja ainakin 255 miljoonaa alle viisivuotiasta lasta maailmassa kärsii akuutista ja kroonisesta aliravitsemuksesta, johon 2,6 miljoonaa kuolee arvioiden mukaan vuosittain kehitysmaissa;
 - B. ottaa huomioon, että WHO:n mukaan aliravitsemus on selvästi suurin lapsikuolleisuutta lisäävä tekijä ja 35 prosenttia alle viisivuotiaiden lasten tautikuormituksesta johtuu siitä;
 - C. toteaa, että viisivuotiaiden lasten ravitsemus riippuu vahvasti heidän äitiensä raskaudenaikaisesta ravitsemustasosta sekä rintaruokinnasta;
 - D. toteaa, että aliravitsemus on myös kuolleisuuden ja tuottavuuden alenemisen syy sekä kehitysmaiden sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen este;
 - E. toteaa, että maataloustuotantoon – ja näin ollen ravitsemukseen – kohdistuvien ilmastomuutoksen vaikutusten vuoksi aliravittujen lasten määrän odotetaan kasvavan;
 - F. toteaa, että 25 vuotta lapsen oikeuksista tehdyn yleissopimuksen hyväksymisen jälkeen jotkut yleissopimuksen sopimusvaltiot eivät ole pystyneet luomaan suotuisaa ympäristöä, jossa lasten riittävä ravinnonsaanti voidaan turvata;
 - G. ottaa huomioon, että vuonna 1996 järjestetyssä maailman elintarvikehuippukokouksessa hallitukset vahvistivat oikeuden ravintoon ja sitoutuivat puolittamaan nälkää näkevien ja aliravittujen määrän 840 miljoonasta 420 miljoonaan vuoteen 2015 mennessä; toteaa kuitenkin, että nälkää näkevien ja aliravittujen ihmisten ja erityisesti lasten määrä on kasvanut viime vuosina ennen kaikkea vuosien 2008 ja 2011 elintarvikekriisien seurauksena;
 - H. toteaa, että erilaisissa kansainvälisissä oikeusvälineissä oikeus ravintoon yhdistetään muihin ihmisoikeuksiin, joita ovat erityisesti oikeus elämään, oikeus toimeentuloon, oikeus terveyteen, omistusoikeus, oikeus koulutukseen ja oikeus veteen;
 - I. toteaa, että kaikkien oikeus ravintoon ja hyvään ravitsemukseen on ensisijaisen tärkeä vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttamisen kannalta; toteaa, että ravitsemus liittyy useimpiin tai kaikkiin vuosituhannen kehitystavoitteisiin, jotka liittyvät toisiinsa läheisesti;

- J. toteaa, että kansainväliset järjestöt vahvistavat, että maailman elintarviketuotanto on riittävää koko väestön ruokkimiseksi ja että lasten aliravitsemus liittyy kotitalouksien elintarvike-epävarmuuteen, riittämättömiin hoito- ja ruokintakäytäntöihin, kotitalouksien epäterveelliseen ympäristöön ja riittämättömiin terveystalouksiin;
- K. toteaa, että oikeus ravintoon ja hyvään ravitsemukseen on erittäin tärkeää, jotta perheistä ja yhteisöistä tulee mukautumiskykyisiä ja ne pystyvät lyhentämään pitkiä elpymisjaksoja hätätilanteen jälkeen olosuhteissa, joille on tyypillistä katastrofien lukumäärän ja laajuuden lisääntyminen;
- L. toteaa, että ihanteellinen ravitsemustilanne on seurausta siitä, että lapsilla on mahdollisuus kohtuuhintaiseen, monipuoliseen ja ravinteikkaaseen ruokaan ja myös asianmukaisiin äitiyshuollon ja lastenhoidon käytäntöihin, riittäviin terveystalouksiin ja terveelliseen ympäristöön, mukaan luettuina vesi, puhtaanapito ja hyvät hygieniakäytännöt;
1. korostaa, että lasten aliravitsemukseen on lukuisia, useimmiten ihmisestä aiheutuvia ja sen vuoksi ehkäistävissä olevia syitä, joita ovat resurssien eriarvoinen jakautuminen ja/tai niiden kestävä käyttö, naisiin ja lapsiin kohdistuva syrjintä, puutteellisista terveydenhuoltojärjestelmistä johtuvat terveysongelmat ja puutteellinen hallinto;
 2. vaatii, että julkisten viranomaisten on taattava kolme seuraavaa ulottuvuutta, jotka koskevat oikeutta ravintoon ja hyvään ravitsemukseen: saatavuus, joka tarkoittaa mahdollisuutta joko ruokkia itsensä suoraan maatalousmaan tai muiden luonnonvarojen tai hyvin toimivan jakelun, jalostuksen ja markkinajärjestelmien avulla, käyttömahdollisuus, joka merkitsee ravinnon hankinnan taloudellisen ja fyysisen mahdollisuuden takaamista, ja riittävyys, joka tarkoittaa sitä, että ravinnon on oltava turvallista ja sen täytyy tyydyttää kaikkien ruokavaliotarpeet ikä, elinolosuhteet, terveys, ammatti, sukupuoli, kulttuuri ja uskonto huomioon ottaen;
 3. korostaa, että elinkaarinäkökulmasta katsottuna lapsen ravintotarpeen täyttämisen kannalta ratkaisevinta aikaa ovat ensimmäiset 1 000 päivää, raskausaika mukaan luettuna, koska nopean kasvun ja kehityksen vuoksi lapsen ravinnontarve kasvaa tänä aikana, lapsi on herkkä infektioille ja täysin muista riippuvainen, kun on kyse ravinnosta, hoidosta ja sosiaalisesta kanssakäymisestä;
 4. vahvistaa, että lasten ja äitien aliravitsemukseen puuttuminen edellyttää koordinoituja toimia useilla aloilla, jotka vaikuttavat aliravitsemukseen ja joita ovat esimerkiksi terveydenhuolto, koulutus, maatalous, vesihuolto, energian saanti ja puhtaanapito, ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita laatimaan johdonmukaisia pitkän aikavälin kehittämisstrategioita ja toteuttamaan toimia aliravitsemuksen vähentämiseksi myös hätätilanteiden ja humanitaarisen toiminnan yhteydessä;
 5. on tyytyväinen, että viime vuosina lasten aliravitsemuksen torjumisessa on saatu aikaan parannuksia, joista ovat osoituksena vuosittain tavoitteen 1 saavuttamisessa tapahtunutta edistystä mittaavat indikaattorit; katsoo kuitenkin, että aliravitsemukseen kuolevien tai siitä kärsivien lasten lukumäärä on edelleen korkea ja myötävaikuttaa köyhyyden ja nälän noidankehän säilymiseen;

6. korostaa sen vuoksi, että lasten aliravitsemuksen torjumisen sekä ravitsevan ruoan yleisen saatavuuden olisi oltava edelleen yksi tärkeimmistä vuoden 2015 jälkeisen ohjelman tavoitteista;
7. on sitä mieltä, että yhdeksänteen EKR:ään verrattuna maatalouden rahoituksen vähentäminen kymmenennessä EKR:ssä oli virhe; kehottaa siksi neuvostoa pohtimaan tätä ja toteuttamaan korjaavia toimenpiteitä yhdennessätoista EKR:ssä;
8. korostaa aliravitsemuksen torjuntaan liittyvän poliittisen tahdon merkitystä; suhtautuu myönteisesti Yhdistyneiden kansakuntien pysyvän ravitsemuskomitean (UNSCN) laatimaan Scaling-Up Nutrition (SUN) -etenemissuunnitelmaan, jolla erityisesti aliravitsemuksen eniten rasittamissa maissa nopeutetaan ravitsemuksen parantamista useiden sidosryhmien avulla, mukaan luettuna ravitsemuksen alalla toimivaltaiset YK:n virastot; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita panemaan täytäntöön SUN-etenemissuunnitelmassa hahmotellut periaatteet;
9. suhtautuu myönteisesti komission sitoumukseen investoida 3,5 miljardia euroa vuosina 2014–2020 ravitsemuksen parantamiseen joissakin maailman köyhimmistä maista ja kehottaa komissiota lisäämään ravintoa koskevia erityistoimenpiteitä saavuttaakseen tavoitteensa, jonka mukaisesti alle viisivuotiaiden hidaskasvuisten lasten määrää pyritään vähentämään seitsemällä miljoonalla vuoteen 2025 mennessä;
10. korostaa, että naisilla on tärkeä lasten ravitsemukseen ja elintarviketurvaan liittyvä tehtävä, koska he imettävät, tuottavat, ostavat, valmistavat ja jakelevat perheen elintarvikkeet, hoitavat lapsia ja sairaita sekä varmistavat asianmukaisen hygienian; muistuttaa, että 80 prosenttia Afrikan maataloudesta on naisten vastuulla, vaikka he eivät tuskin koskaan voi omistaa viljelemäänsä maata; kehottaa siksi sisällyttämään sukupuolinäkökohdat ja naisten vaikutusvallan lisäämisen kaikkiin politiikkoihin, joilla pyritään torjumaan lasten aliravitsemusta;
11. korostaa, että raskaana olevien naisten aliravitsemuksella on tuhoisia vaikutuksia vastasyntyneisiin, mikä todennäköisesti haittaa peruuttamattomasti lapsen tulevaa kehitystä; kehottaa siksi kiinnittämään erityistä huomiota naisten terveyden suojeluun ja oikeuksiin;
12. korostaa, että lasten aliravitsemusta ilmenee enimmäkseen kehitysmaissa, mutta ei pelkästään maaseutuväestön keskuudessa vaan myös kaupungeissa; on siksi sitä mieltä, että yksi tärkeimmistä lasten nälän poistamiseen liittyvistä voimista löytyy maatalouspolitiikoista ja uudistuksista, joiden tarkoituksena on antaa pienviljelijöille mahdollisuus tuottaa entistä tehokkaammin ja kestävämmin, jotta he varmistavat riittävän ravinnon itselleen ja perheilleen;
13. korostaa, että jos lasten aliravitsemukseen ei onnistuta puuttumaan ajoissa sekä kehitysyhteistyön että humanitaarisen toiminnan puitteissa, on todennäköistä, että se uhkaa inhimillisen kehityksen kaikkia ulottuvuuksia, haittaa kansallisia koulutusohjelmia, kasvattaa kansallisia terveydenhuoltomenoja ja heikentää kehitysmaiden sosioekonomista kehitystä ja aiheuttaa niille taloudellisia tappioita, joiden on arvioitu olevan 2-8 prosenttia kyseisten maiden BKT:stä;

14. muistuttaa, että niin sanottu piilonälkä eli mikroravinteiden puute lasten ruokavalioissa voi hidastaa lasten fyysistä ja henkistä kasvua;
15. korostaa, että lasten aliravitsemus ei johdu ainoastaan ravinnon tai infrastruktuurin puutteesta vaan myös elintarvikkeiden jakeluun liittyvistä ongelmista ja riittämättömästä ravinnon saannista ja raaka-aineilla keinottelun ja erityisesti siitä johtuvien korkeiden elintarvikehintojen aiheuttamasta ostovoiman puutteesta; toteaa, että ostovoiman puute vaikuttaa erityisesti kaupunkien köyhiin, jotka eivät pysty tuottamaan omaa ruokaansa;
16. toteaa, että lasten ja äitien ravitsemuksen parantaminen ja yleensä elintarviketurva riippuvat lukuisia politiikkoja ja aloja koskevista koordinoituista toimista, mukaan luettuina tehokas ja kestävä maaseudun kehittäminen sekä maan- ja vedenkäyttöpoliitikat, asianmukaiset terveyspalvelut, puhdas vesi ja puhtaanapitopalvelut, asianmukaiset äitien ja lasten terveydenhoitokäytännöt, meren eliöstön ja muiden ekosysteemien sekä biologisen monimuotoisuuden suojeleminen, metsäkadon ja ilmastonmuutoksen hillitseminen ja niihin sopeutuminen sekä katastrofiriskien vähentäminen, kestävä tuotanto ja kulutus, kestävä ja turvallinen energiansaanti, kauppa, kalastus, sosiaalinen osallisuus ja ihmisarvoinen työ;
17. kehottaa komissiota ja jäsenvaltiota ottamaan ravitsemuksen osaksi kaikkia kehityspoliittikojaan, jotta ravitsemusta suojeltaisiin ja edistettäisiin ja varmistettaisiin kokonaisvaltainen lähestymistapa paikallistasolta globaalille tasolle; kehottaa neuvostoa ja komissiota tekemään tarvittaessa ravitsemuksesta ensisijaisen kehitysyhteistyövälineiden tavoitteen erityisesti yhdennentoista EKR:n ja uuden kehitysyhteistyövälineen puitteissa;
18. korostaa, että kehitys- ja hätäohjelmat on yhdistettävä toisiinsa tiiviisti, jotta niistä saadaan entistä tehokkaampia ja jotta voidaan ennakoita ja estää elintarvikekriisejä, auttaa vähentämään aiheutuvia vahinkoja ja edistää elpymistä;
19. kehottaa kehitysmaiden hallituksia luomaan lasten ravitsemuksen parantamisen kannalta suotuisan ympäristön parantamalla toimintatapoja, kansallisten suunnitelmien ja ravitsemustrategioiden ja avustajien ohjelmien välistä koordinoitua, hallintotapaa ja vastuuvollisuutta kansalaisilleen; kehottaa lisäämään kehitysmaiden talousarvioiden avoimuutta esimerkiksi budjettiseurannan avulla, jotta voidaan entistä paremmin arvioida aliravitsemusta koskevien hankkeiden lukumäärää ja laatua;
20. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tekemään pitkän aikavälin taloudellisia investointeja ja myöntämään varoja ravitsemukseen yhteistyössä sellaisten toimijoiden kanssa kuin Yhdistyneet kansakunnat, G8/G20-ryhmä, kehittyvät maat, kansainväliset ja hallituksista riippumattomat järjestöt, akateemiset laitokset, kansalaisyhteiskunnan järjestöt ja yksityinen sektori sekä tekemään ravitsemuksesta innovatiivisen rahoituksen painopistealue;
21. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden parlamenteille ja hallituksille sekä Yhdistyneiden kansakuntien pysyvälle ravitsemuskomitealle.